

Posudek oponenta bakalářské práce Márie Polákové Paula Modersohn-Becker a fajjúmske múmiové portréty

Studentka se v bakalářské práci věnuje vlivu fajjúmských portrétů na dílo německé malířky Pauly Modersohn-Beckerové. V úvodu píše, že tato tematika „sa spomína v literatúre o autorke sice často, vždy však len veľmi okrajovo“, vzápětí ale hned zmiňuje katalog, který je právě na tuto problematiku detailně zaměřen. Jde tedy o monograficky zpracované téma, na nějž studentka nepřináší zásadně nový pohled. Její práce není založena na archivním výzkumu pramenů, ale na syntéze již publikovaných studií.

Po úvodním textu, představujícím základní cíle práce a přehled dosavadního bádání, je zařazena kapitola, která popisuje ve zkratce malířčin život a její dílo. Přes logickou a jasnou strukturu této části je zde (s. 18) zvláštní tvrzení, kdy autorka uvádí vlastní názor na vliv fajjúmských portrétů, což bych přeci jen očekával až v samém závěru, poté, co bude dotyčná problematika probrána.

Kapitola č. 3 se zabývá fajjúmskými portréty. Autorka rekapituluje okolnosti jejich vzniku, jejich funkci a charakter. V této kapitole také líčí, jak byla tato díla objevována. Poměrně detailně zde mj. popisuje objev pohřebiště u města Marina El Alamein v letech 1991–1992, což ovšem není pro zvolené téma příliš relevantní. Namísto toho bych očekával zevrubnější popis recepcce fajjúmských portrétů v Evropě od 17. století do první poloviny 20. století, včetně shrnutí toho, jak byly interpretovány, jakými stereotypy byly popisovány a jakou měl vlastně diskurs o nich povahu. Tyto informace by byly pro sledované vztahy s obrazy Modersohn-Beckerové zásadnější.

Hlavní část práce se zabývá tématem vlivů fajjúmských portrétů na dílo Modersohn-Beckerové. Autorka volí více méně formální komparativní metodu, což je nejjednodušší, avšak také nejvíce zavádějící cesta, jelikož je založena z velké části na hledání vizuálních podobností. I přesto se nakonec dostává k interpretaci, která je podstatná, totiž k vysvětlení vlivů fajjúmských portrétů ve spojitosti s vlastními existenciálními prožitky umělkyně.

Jelikož jde o známé téma, očekával bych, že práce zvolí přeci jen nějaké originálnější řešení, například, že se pokusí přístup malířky srovnat s jinými dobovými autory, kteří se v té době rovněž inspirovali egyptským, ale i jiným „exotickým“ uměním. Takový širší kontext bych považoval za přínosný stejně jako objasnění povahy přivlastnění si „exotických“ kultur evropskými modernisty; v práci bohužel obojí téměř úplně chybí.

Po formální stránce text nemá zásadní nedostatky, dva indexy poznámek pod čarou za sebou (37, 38) na s. 28 jsou jednou z mála formálních chyb.

Přes vyřčené připomínky text splňuje požadavky, kladené na bakalářskou práci. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji známku dobře.

doc. PhDr. Tomáš Winter, Ph.D